

שם הכלי: שאלון משאבים ודחק QRS-F Questionnaire on Resources and Stress

פותח בשנת: 1983, על ידי: פרדריך, גרינברג וקרניק (Freidrich, Greenberg, & Crnic, 1983).

תורגם לעברית בשנת: 1985, על ידי: פורטוביץ ורימרן (1985).

תורגם לערבית בשנת: 2013, על ידי: כרים נסר.

1	מטרת הכלי	השאלון פותח במטרה למדוד השפעות, חיוביות או שליליות, של אנשים עם מוגבלות על שאר חברי המשפחה. קיימת גרסה נוספת של השאלון, ובו 4 פקטורים: תפיסת ההורה את הבעיות ההוריות והמשפחתיות הקשורות בילדיהם עם המוגבלות; תפיסת ההורה את מידת הפסימיות שלו/ה מהאפשרות שילדיהם יגיעו לעצמאות תפקודית; תפיסת ההורה את תכונות ילדיהם עם המוגבלות; ותפיסת ההורה את היכולות הפיזיות של ילדיהם.
2	סוג כלי המחקר	שאלון
3	אוכלוסיית היעד	הורים של ילדים הנמצאים במעונות פנימייה
4	אופי הדיווח	דיווח עצמי של ההורים
5	מבנה הכלי	במחקר של נסר (2013) נעשה שימוש בפקטור I של השאלון המקוצר, הבודק את תפיסת ההורים את הבעיות הקשורות בילדיהם עם המוגבלות. למשל: "אני מודאג/ת רוב הזמן" או "אני מרגישה/עצב כאשר אני חושב/ת על _____ [שם האדם עם נכות התפתחותית]".
6	סוג סולם המדידה	לכל פריט ניתן ציון 1 או 0, בהתאם לתשובת ההורים לגבי השפעה שלילית או חיובית (בהתאמה). צירוף הציונים מ-20 הפריטים נותן ציון דחק כולל של ההורים
7	סוג הפריטים בכלי	פריטי דירוג
8	אורך הכלי	20 פריטים
9	מהימנות	מהימנות בינונית – אלפא של קרונברך: 0.72.
10	תקיפות	השאלון הוא בעל תוקף ומהימנות טובים: נמצאה מהימנות פנים גבוהה במספר מחקרים (0.90-0.95) (Fridrich et al., 1983; Scott, Sexton, Thompson, & Wood, 1989). כמו כן צוינו תוקף מבנה ותוקף מבחין גבוהים (Minnes, Graff, Nolte, Carlson, & Harrick, 2000; Scott et al., 1989) והשאלון נמצא במתאם גבוהה, 0.99, עם הגרסה המקורית (Fridrich et al., 1983) ועם גרסאות מקוצרות נוספות (Clayton, Glidden, & Kiphart, 1994). ממצאים אלה תומכים בשימוש הנרחב שנעשה בכלי במחקרים על משפחות לילדים ומתבגרים עם נכויות התפתחותיות (e.g. Dabrowska & Pisula, 2010; Hastings & Johnson, 2001; Hodapp, Dykens, & Masino, 1997; Honey, Hastings, & McConachie, 2005; Scott et al., 1989), כולל מחקרים על משפחות לילדים עם מוגבלות שכלית החיים מחוץ לבית ההורים במסגרות פנימייה או בדוור קהילתי (לורי, 1999; Baker & Blacher, 2002).

רשימת מחקרי קרן של"ם אשר עשו שימוש בכלי:

שם המחקר	מק"ט
כרים נסר (2013). הגברת מעורבות משפחתית באוכלוסיית אנשים עם מוגבלות שכלית במעונות פנימייה בחברה הערבית. אוניברסיטת חיפה. (מנחות: ד"ר דליה זק"ש וד"ר עמליה סער)	578

שאלון משאבים ודחק (QRS-F)

(Freidrich, Greenberg, & Crnic, 1983)

שאלון משאבים ודחק – פקטור I (QRS - F)

הורה נכבד

לפניך שאלון העוסק ברגשות ומחשבות שיש להורים כלפי בנם/בתם עם צרכים מיוחדים, השאלון מורכב מ-20 שאלות – הצהרות.

הינך מתבקש/ת לציין באם הינך מסכים/ה או לא מסכים/ה עם כל אחת מן ההצהרות. אם קשה לך להחליט באם הינך מסכים/ה או לא מסכים/ה, תחשוב/י על כך במונחים של מה את/ה או משפחתך מרגישים או נוהגים לעשות ברוב המקרים.

לעיתים תמצא/י שאלות לבעיות שאינן קיימות במשפחתך, למרות זאת ניתן לענות עליהן במסכים/ה או לא מסכים/ה.

1) בשל _____ בני משפחתנו צריכים לוותר על הרבה דברים.

מסכים

לא מסכים

2) ישנה הסכמה במשפחתנו בנושאים מהותיים.

מסכים

לא מסכים

3) הדרישות המתמשכות לטפול ב _____ מגבילות את קדומנו.

מסכים

לא מסכים

4) כדי לטפל ב _____ ויתרתי על דברים שמאוד רציתי לעשות בחיים.

מסכים

לא מסכים

5) _____ מסוגלת להתאים את עצמו/ה לחיים החברתיים של המשפחה.

מסכים

לא מסכים

6) בשל האחריות הרבה שיש לנו כלפי _____ ייפגעו בעתיד החיים החברתיים והכלכליים של

משפחתנו.

מסכים

לא מסכים

7) אני יכול/ה לבקר את ידידי בכל עת.

מסכים

לא מסכים

8) לקחת איתנו לחופש את _____ עלול לפגום בהנאה של כולנו.

מסכים

לא מסכים

9) משפחתנו עושה כיום את אותם הדברים שעשינו בעבר.

מסכים

לא מסכים

10) אני מתוסכל/ת מהדרך שבה מתנהלים חיי.

מסכים

לא מסכים

11) יש לנו מקומות רבים אליהם אנו יכולים לצאת וליהנות עם _____

מסכים

לא מסכים

12) בדרך כלל קל לי להתרווח (לתפוס שלוה).

מסכים

לא מסכים

13) אני בדרך כלל עייף מדי כדי ליהנות

מסכים

לא מסכים

14) במשפחתנו יש כעס רב מדי

מסכים

לא מסכים

15) הדרישות המתמשכות לטפל ב _____ הגבילו את התפתחתי האישית

מסכים

לא מסכים

16) אני מרגישה עצובה/כאשר אני חושבת על _____ .

מסכים

לא מסכים

17) הטיפול ב _____ נעיק עליי מבחינה רגשית.

מסכים

לא מסכים

18) בני משפחתנו עושים דברים דומים לאלה המקובלים במשפחות אחרות.

מסכים

לא מסכים

19) אני נעשה/ית יותר מדוכא/ת לעיתים רחוקות

מסכים

לא מסכים

20) אני מודאג/ת רוב הזמן

מסכים

לא מסכים

מקור:

לורי, ל. (1999). אפיוני אמהות שילדיהן הבוגרים נמצאים במסגרות דיור קהילתי: חוסן אישי, התמודדות, תמיכה חברתית ובריאות נפשית. עבודת גמר המוגשת כמילוי חלק מהדרישות לקבלת תואר מוסמך, אוניברסיטת חיפה: הפקולטה ללימודי רווחה ובריאות, בייס לעבודה סוציאלית.

إستمارة قصيرة حول الموارد والتوتر

تتناول هذه الاستمارة مشاعرك فيما يتعلق بأحد الأطفال في عائلتك. ثمة فراغات عديدة في الاستمارة، تخيّل/ي أسم هذا الطفل/ة موجوداً في كل فراغ. قدّم/ي أصدق المشاعر والآراء عندك. الرجاء الإجابة على جميع الأسئلة، حتى لو بدت لك غير قابلة للتطبيق. إن كان من الصعب القرار صواب (ص) أم خطأ (خ)، أجب/ أجيبني بمصطلحات تعكس شعورك أو شعور عائلتك أو تعكس ما تفعلونه غالب الأحيان. أحياناً تتعلق الأسئلة بمشاكل غير موجودة في عائلتك، رغم ذلك يمكن الرد عليها أيضاً بصواب أو خطأ. الرجاء البدء، مع تذكر الرد على جميع الأسئلة.

1	ص	خ	على أفراد آخرون في العائلة التدبير بدون أمور/أشياء معينة بسبب _____.
2	ص	خ	تتفق عائلتنا حول مسائل هامة.
3	ص	خ	متطلبات الرعاية الدائمة ب _____ تحدّ من نمو وتطور فرد آخر في عائلتنا
4	ص	خ	تخليتُ عن أمور أردت حقاً فعلها من أجل رعاية _____.
5	ص	خ	_____ قادرة على التكيف داخل الدوائر الاجتماعية الخاصة بالعائلة.
6	ص	خ	مستقبلاً ستعاني حياة عائلتنا الاجتماعية نتيجة ازدياد المسؤوليات والضغوطات المادية.
7	ص	خ	استطيع الخروج وزيارة الأصدقاء متى أشاء.
8	ص	خ	اصطحاب _____ في الإجازات يفسد متعة العائلة كلها.
9	ص	خ	تقوم العائلة الآن بممارسة أمور معاً بنفس الدرجة، كما كانت تفعل من قبل.
10	ص	خ	أنا مضطرب/ة من المسار الذي تسير فيه حياتي.
11	ص	خ	هناك العديد من الأماكن التي يمكننا فيها الترفيه عن أنفسنا كعائلة حين يكون/تكون _____ معنا.
12	ص	خ	من السهل عليّ الاسترخاء
13	ص	خ	أكون متعباً/ة جداً حتى أكاد لا أستطيع الترفيه عن نفسي
14	ص	خ	هناك الكثير من الغضب والاستياء داخل عائلتنا
15	ص	خ	متطلبات الرعاية الدائمة ب _____ تحدّ من نموي وتطوري.
16	ص	خ	أشعر بالحزن حين أفكر ب _____.
17	ص	خ	رعاية _____ تجهديني.
18	ص	خ	يقوم أفراد عائلتنا بنفس الأمور التي تقوم بها عائلات أخرى.
19	ص	خ	نادراً ما أشعر بالحزن.
20	ص	خ	أنا قلق/ة معظم الوقت